

**SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IX KADENCJA**

Warszawa, dnia 14 stycznia 2019 r.

Druk nr 1069

**KOMISJA
USTAWODAWCZA**

**Pan
Stanisław KARCZEWSKI
MARSZAŁEK SENATU
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Na podstawie art. 85a ust. 3 pkt 1 Regulaminu Senatu Komisja Ustawodawcza wnosi o podjęcie postępowania w sprawie inicjatywy ustawodawczej dotyczącej projektu ustawy

o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska.

Do reprezentowania Komisji w dalszych pracach nad tym projektem ustawy upoważniony jest senator Marek Pęk.

W załączeniu przekazuję projekt ustawy wraz z uzasadnieniem.

Przewodniczący Komisji
Ustawodawczej
(-) Stanisław Gogacz

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska

Art. 1. W ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2018 r. poz. 799, z późn. zm.¹⁾) w art. 129 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Z roszczeniem, o którym mowa w ust. 1–3, można wystąpić w okresie 5 lat od dnia wejścia w życie rozporządzenia lub aktu prawa miejscowego powodującego ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości.”.

Art. 2. W przypadku gdy termin, o którym mowa w art. 129 ust. 4 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu dotychczasowym, upłynął przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy z roszczeniem, o którym mowa w art. 129 ust. 1–3 ustawy zmienianej w art. 1, można wystąpić w okresie 3 lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 3. Do roszczeń, o których mowa w art. 129 ust. 1–3 ustawy zmienianej w art. 1, które nie wygasły przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepis art. 129 ust. 4 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 4. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018 r. poz. 1356, 1479, 1564, 1590, 1592, 1648, 1722 i 2161.

UZASADNIENIE

1. Cel projektowanej ustawy

Projektowana ustawa o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska ma na celu dostosowanie systemu prawa do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 7 marca 2018 r. (sygn. akt K 2/17), stwierdzającego niezgodność art. 129 ust. 4 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2016 r. poz. 672 z późn. zm.; dalej jako Pr.o.ś.) z Konstytucją. Sentencja powołanego orzeczenia została opublikowana w Dz. U. z dnia 14 marca 2018 r., poz. 534. Pełny tekst rozstrzygnięcia wraz z uzasadnieniem ukazał się w OTK ZU A poz. 13.

2. Przedmiot i istota wypowiedzi Trybunału Konstytucyjnego

2.1. Trybunał orzekł, że art. 129 ust. 4 Pr.o.ś. jest niezgodny z art. 64 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

2.2. W myśl zakwestionowanego art. 129 ust. 4 Pr.o.ś., z roszczeniem, o którym mowa w ust. 1–3, można wystąpić w okresie 2 lat od dnia wejścia w życie rozporządzenia lub aktu prawa miejscowego powodującego ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości. Określony w tym przepisie termin jest tzw. terminem prekluzyjnym (zawitym) – por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 października 2008 r., II CSK 216/08. Jego przekroczenie skutkuje zatem wygaśnięciem roszczeń przysługujących podmiotowi uprawnionemu.

Przytoczony art. 129 ust. 4 Pr.o.ś. odnosi się do następujących roszczeń:

- o wykup nieruchomości lub jej części, z którym właściciel nieruchomości może wystąpić w przypadku, gdy w związku z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości korzystanie z niej lub z jej części w dotychczasowy sposób lub zgodny z dotychczasowym przeznaczeniem stało się niemożliwe lub istotnie ograniczone (art. 129 ust. 1 Pr.o.ś.),
- o odszkodowanie za poniesioną szkodę, w tym za zmniejszenie wartości nieruchomości, z którym właściciel nieruchomości może wystąpić, jeżeli szkoda powstała wskutek ograniczenia sposobu korzystania z nieruchomości (art. 129 ust. 2 Pr.o.ś.),
- o wykup nieruchomości lub jej części albo odszkodowanie za poniesioną szkodę, z którymi – pod warunkiem zaistnienia okoliczności wskazanych powyżej – może wystąpić użytkownik wieczysty; ponadto z roszczeniem odszkodowawczym może wystąpić również osoba, której przysługuje prawo rzeczowe do nieruchomości (art. 129 ust. 3 Pr.o.ś.).

Omawiane regulacje znajdują zastosowanie wtedy, gdy ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości w związku z ochroną zasobów środowiska następuje przez: 1) poddanie ochronie obszarów lub obiektów na podstawie przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (dalej jako u.o.p.) albo 2) wyznaczenie obszarów cichych w aglomeracji oraz obszarów cichych poza aglomeracją (art. 130 ust. 1 pkt 1 i 3 Pr.o.ś.). Jeżeli chodzi o tę pierwszą kategorię, to dotyczy to przede wszystkim takich form ochrony jak: parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne czy też zespoły przyrodniczo-krajobrazowe.

Niezależnie od tego – jak przewiduje art. 130 ust. 2 Pr.o.ś. – do ograniczenia sposobu korzystania z nieruchomości w celu ochrony zasobów środowiska może dochodzić także na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (dalej jako u.p.z.p.). Odnosi się to zwłaszcza do wyznaczania otulin wokół parków narodowych bądź rezerwatów przyrody. W takiej sytuacji podstawę prawną zgłaszania roszczeń związanych z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości stanowią będą przepisy art. 129 ust. 1–4 Pr.o.ś., a nie art. 36 ust. 1 i 3 u.p.z.p. Wynika to jednoznacznie z art. 129 ust. 5 Pr.o.ś.

W przypadku zgłoszenia roszczenia w terminie, o którym mowa w art. 129 ust. 4 Pr.o.ś., wysokość odszkodowania ustala, zgodnie z art. 131 ust. 1 Pr.o.ś., właściwy starosta. Decyzja w tym przedmiocie nie podlega zaskarżeniu w administracyjnym trybie instancji, natomiast zainteresowany może, w terminie 30 dni od dnia doręczenia decyzji, wnieść powództwo do sądu powszechnego (art. 131 ust. 2 Pr.o.ś.). Z kolei żądanie wykupu nieruchomości lub jej części realizowane jest z uwzględnieniem odpowiednio stosowanych przepisów ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (art. 132 Pr.o.ś.). Jak stanowi art. 133 Pr.o.ś., ustalenie wysokości odszkodowania oraz ceny wykupu nieruchomości następuje po uzyskaniu opinii rzeczoznawcy majątkowego, określającej wartość nieruchomości według zasad i trybu przewidzianych w powołanej już ustawie o gospodarce nieruchomościami. Wreszcie, art. 134 Pr.o.ś. przesądza, iż podmiotem obowiązany do wypłaty odszkodowania lub wykupu nieruchomości jest właściwa jednostka samorządu terytorialnego – jeżeli ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości nastąpiło w wyniku uchwalenia aktu prawa miejscowego przez organ samorządu terytorialnego, albo reprezentowany przez wojewodę Skarb Państwa – jeżeli ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości jest skutkiem wydania rozporządzenia Rady Ministrów, właściwego ministra albo wojewody.

Ponadto przepisy art. 129 ust. 4 w związku z art. 129 ust. 1–3 Pr.o.ś. są stosowane w przypadku utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania na zasadzie art. 135 Pr.o.ś. W tym zakresie podmiotem obowiązany do uczynienia zadość roszczeniom o wykup albo odszkodowanie jest ten, którego działalność spowodowała wprowadzenie ograniczeń w związku z ustanowieniem obszaru ograniczonego użytkowania (art. 136 ust. 2 Pr.o.ś.), zaś wszelkie sprawy sporne rozstrzygane są na drodze sądowej.

2.3. Punktem odniesienia dla rozważań TK był art. 64 ust. 1 Konstytucji, który nie tylko rozwija i uszczegóławia, lecz również ujmuje w kategoriach prawa podmiotowego ogólną zasadę ochrony własności wyrażoną w art. 21 ust. 1 Konstytucji.

Stosownie do art. 64 ust. 1, każdy ma prawo do własności, innych praw majątkowych oraz prawo dziedziczenia. Niemniej należy pamiętać, że własność lub inne konstytucyjnie chronione prawa majątkowe nie mają charakteru absolutnego i mogą podlegać ustawowym ograniczeniom z tym jednak zastrzeżeniem, że wszelkie ograniczenia wprowadzane przez ustawodawcę muszą spełniać wymagania proporcjonalności *sensu largo*, a więc przejść test: 1) przydatności, 2) najmniejszej uciążliwości (niezbędności) oraz 3) proporcjonalności *sensu stricto*. Warunki te składają się na treść ogólnej przesłanki „konieczności w demokratycznym państwie”, o której mowa w art. 31 ust. 3 zdanie pierwsze Konstytucji. Dodatkowo trzeba też mieć na względzie, że ograniczenie ustawą prawa własności lub innych praw majątkowych w żadnym wypadku nie może naruszać istoty tych praw (art. 31 ust. 3 zd. 2 Konstytucji).

2.4. W pierwszej kolejności Trybunał Konstytucyjny podkreślił, że zarzut zbyt krótkiego terminu prekluzyjnego dotyczy *de facto* ograniczenia własności i innych praw majątkowych przez odjęcie podmiotom uprawnionym koniecznych, a więc będących następstwem ograniczenia sposobu korzystania z nieruchomości, roszczeń o wykup lub odszkodowanie.

Prekluzja – jak zaznaczył Trybunał – jest jedną z instytucji określanych wspólnym mianem „dawności”. Owa dawność pełni szereg ważnych funkcji w systemie prawnym, w szczególności funkcję stabilizacyjną. „System prawny z uwagi na konstytucyjną wartość porządku publicznego powinien być ukształtowany w taki sposób, aby unikał wzruszania długotrwałych stanów faktycznych, gwarantując pewność i bezpieczeństwo obrotu prawnego. Z kolei spełniając funkcję ochronną, nie powinien kreować stanu niepewności co do dochodzenia czy wykonywania praw lub uprawnień przy jednoczesnym nakładaniu na inne podmioty obowiązków trwających *ad infinitum*. Dawność spełnia również funkcję wychowawczą i dyscyplinującą, mobilizując osoby uprawnione do dochodzenia swoich praw

w racjonalnym czasie. Ponadto, może usuwać trudności dowodowe, jakie mogą wystąpić po wielu latach od zdarzenia wywołującego określone skutki prawne”.

Równocześnie jednak TK podniósł, że termin prekluzyjny to instytucja stosunkowo surowa dla uczestników obrotu. „Bezskuteczny upływ terminu zawitego powoduje definitywne wygaśnięcie prawa (uprawnienia), które należało w tym terminie wykonywać (...) w odróżnieniu od przedawnienia, terminy zawite nie podlegają co do zasady zawieszeniu, wstrzymaniu czy przerwaniu, a ich upływ uwzględniany jest z urzędu, a nie na zarzut. Prekluzję cechuje zatem znaczny rygoryzm prawny”. Dlatego posłużenie się przez prawodawcę terminem prekluzyjnym powinno być szczególnie uzasadnione „standardami i funkcjami dawności oraz przyjmowane przede wszystkim dla realizacji celów o doniosłości powszechnej, ogólnospołecznej”.

W orzecznictwie sądu konstytucyjnego przyjmuje się, że tradycyjne funkcje dawności stanowią co do zasady wystarczający argument za stosowaniem prekluzji w relacjach typu horyzontalnego, tzn. w obrocie cywilnoprawnym, między równorzędnymi podmiotami, które kształtują swoją sytuację prawną w przeważającej mierze na zasadzie autonomii woli. Natomiast w relacjach o charakterze wertykalnym, czyli relacjach obywateli – państwo (jednostka samorządu terytorialnego), nie jest to już takie oczywiste. „Państwo dysponuje szczególną wiedzą o swojej sytuacji prawnej, w tym majątkowej (rejestry, ewidencje, spisy, archiwa), oraz aparatem urzędniczym, na którym spoczywa szczególny obowiązek dbałości o interes państwa w wielu płaszczyznach. Zasadniczo w takim przypadku odpadają tradycyjne motywy (funkcje) korzystania z instytucji dawności. Tym bardziej wtedy, gdy – jak w niniejszej sprawie – dawność jest ograniczeniem szeroko rozumianej rekompensaty za jednostronne, władcze doprowadzenie przez państwo do uprzedniego uszczerbku w prawach majątkowych obywateli”.

W ocenie Trybunału, wprowadzając w art. 129 ust. 4 Pr.o.ś. krótki termin zawity na dochodzenie roszczenia, prawodawca w istocie liczył na to, że nie wszyscy uprawnieni zdążą skorzystać z przysługujących im roszczeń. „Dominuje w tym troska o finanse publiczne, chęć ograniczenia wydatków obciążających budżet państwa czy jednostek samorządu terytorialnego; mniejszą rolę odgrywa wola wynagrodzenia uszczerbków poniesionych wskutek ograniczenia własności lub innych praw majątkowych”. Funkcja stabilizacyjna oraz związana z zapewnieniem pewności i bezpieczeństwa obrotu prawnego schodzą w tym przypadku na drugi plan. Jednak z punktu widzenia testu proporcjonalności najważniejsze jest to, że art. 129 ust. 4 Pr.o.ś.

nie spełnia przesłanki najmniejszej uciążliwości. Przepis ten nie stanowi bowiem najmniej dolegliwego środka prowadzącego do osiągnięcia założonego celu. Zdaniem TK, „[o]siągnięcie tego celu, przy zachowaniu racji posłużenia się instytucją dawności, mogłoby nastąpić także przez określenie w ustawie dłuższego terminu prekluzji, dającego uprawnionym realną możliwość dochodzenia roszczeń, bez uszczerbku dla przydatności instytucji”.

Trybunał zauważył ponadto, że kontrolowany przepis nie czyni również zadość trzeciej przesłance testu proporcjonalności. „Nie można bagatelizować znaczenia przewidywalności wydatków dla finansów publicznych, choćby w zakresie oddziaływania ocenianego przepisu. Tyle że dobro to w analizowanej sprawie nie pozostaje w proporcji *sensu stricto* do roszczeń o odszkodowanie lub o wykup, będących ekwiwalentem odebranych wcześniej uprawnień właścicielskich lub tworzących inne prawa majątkowe, w ramach ograniczenia tych praw (...) uszczerbek w wartościach konstytucyjnych, wynikający z odjęcia tych roszczeń po upływie tak krótkiego terminu zawitego, pozostaje w dysproporcji z ewentualnym uszczerbkiem w wartości przewidywalności budżetowej, wynikającym z wydłużenia terminu prekluzji”.

2.5. Stwierdziwszy niekonstytucyjność art. 129 ust. 4 Pr.o.ś., TK postanowił o odroczeniu utraty mocy obowiązującej kontrolowanej normy prawnej i wyznaczył termin 12 miesięcy na dokonanie zmian w systemie prawnym (pkt II sentencji wyroku).

3. Różnice między dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym

Jak to zostało już podkreślone w części 2.2. niniejszego uzasadnienia, zgodnie z wciąż obowiązującym stanem prawnym roszczenie o wykup nieruchomości lub jej części bądź o odszkodowanie za poniesioną szkodę, które – w przypadku ograniczenia sposobu korzystania z nieruchomości w związku z ochroną zasobów środowiska – przysługuje właścicielowi, użytkownikowi wieczystemu lub podmiotowi uprawnionemu z tytułu prawa rzeczowego do nieruchomości, wygasa ostatecznie po upływie 2 lat od dnia wejścia w życie rozporządzenia lub aktu prawa miejscowego będącego źródłem danego ograniczenia.

Trybunał uznał powyższy termin za sprzeczny z zasadą proporcjonalności wywodzoną z art. 31 ust. 3 Konstytucji, a tym samym za naruszający standard ochrony poręczony w art. 64 ust. 1 ustawy zasadniczej, tylko i wyłącznie z uwagi na jego niedostateczną długość. I jakkolwiek w części motywacyjnej swego rozstrzygnięcia zaakcentował, że rozwiązania, jakie ustawodawca jest obowiązany wprowadzić w okresie odroczenia, mogą przybrać różną postać, to nadmienił, że jeżeli za pomocą instytucji dawności, i to bez zmiany koncepcji

normatywnej, nadal miałyby być chroniona wartość przewidywalności budżetowej, to sam termin prekluzji musi zostać wydłużony. Według Trybunału Konstytucyjnego, „[d]ługość tego terminu powinna być określona z uwzględnieniem zasługującego na ochronę interesu publicznego oraz prywatnego osób uprawnionych. Rzecznik [będący wnioskodawcą w sprawie K 2/17] trafnie także wskazywał na funkcjonujące w różnych działach polskiego systemu prawnego dłuższe terminy zawite. Ich średnia długość może służyć za swoisty standard, do którego mógłby odwołać się prawodawca, projektując zmianę art. 129 ust. 4 (...) [Pr.o.ś.] w analizowanym zakresie”.

Mając na względzie tę sugestię, proponuje się zastąpienie dotychczasowego terminu 2-letniego terminem wynoszącym 5 lat (art. 1 projektowanej ustawy). Pewnym wzorcem dla przyjęcia takiego właśnie rozwiązania może być chociażby regulacja zawarta w art. 73 ust. 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. – Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną, która w przeciwieństwie do art. 129 ust. 4 Pr.o.ś. pozytywnie przeszła kontrolę konstytucyjności (wyrok z dnia 19 maja 2011 r., sygn. akt K 20/09; zob. też wyroki z dnia 20 lipca 2004 r., sygn. akt SK 11/02 oraz z dnia 15 września 2009 r., sygn. akt P 33/07). Zarazem w niezmienionym kształcie utrzymana zostanie regulacja co do początku biegu omawianego terminu („od dnia wejścia w życie rozporządzenia lub aktu prawa miejscowego powodującego ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości”).

W końcowym fragmencie uzasadnienia wyroku Trybunał zwrócił jeszcze uwagę na potrzebę uchwalenia odpowiedniego przepisu przejściowego. Mianowicie: w poświęconym tej kwestii akapicie wskazał, że „[w] gestii ustawodawcy pozostaje rozstrzygnięcie, w drodze odpowiedniej reguły intertemporalnej, czy nowe rozwiązanie, które zostanie przyjęte, będzie miało zastosowanie także do stanów faktycznych zaistniałych przed wejściem w życie niniejszego wyroku TK i ewentualnie w jakim zakresie czasowym”. W związku z tym w art. 2 projektu zaproponowano, by uprawnieni, którzy na gruncie obowiązujących dotychczas przepisów nie wystąpili z przysługującymi im roszczeniami przed upływem terminu określonego w art. 129 ust. 4 Pr.o.ś., mogli zgłosić takie roszczenia w okresie 3 lat od dnia wejścia w życie noweli. Uzasadnieniem dla przyjęcia takiego rozwiązania może być nade wszystko wzgląd na zasady równości oraz sprawiedliwości społecznej, będące wartościami rangi konstytucyjnej (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 29 stycznia 1992 r., sygn. akt K 15/91; tak również „Opinia prawna do komisijnego projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska (druk sejmowy nr 774)”).

Z kolei w art. 3 przedkładanej propozycji legislacyjnej zaproponowano, aby uprawnieni, których roszczenia nie wygasły przed wejściem w życie ustawy, zostali objęci już nowym, tj. 5-letnim terminem prekluzyjnym. Takie rozwiązanie znajduje uzasadnienie w tradycyjnie stosowanych regulacjach międzyczasowych, których przykładem może być m.in. art. XXXV w związku z art. XXXVI ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Przepisy wprowadzające kodeks cywilny.

Zgodnie z art. 4 projektowanej ustawy, okres jej spoczywania ograniczy się do standardowego terminu 14 dni. Wyznaczenie możliwie krótkiej *vacatio legis* jest motywowane w szczególności terminem, jaki Trybunał wyznaczył na wykonanie wyroku w pkt II sentencji wyroku z dnia 7 marca 2018 r.

4. Oświadczenie o zgodności z prawem Unii Europejskiej

Zakres przedmiotowy projektowanej ustawy nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Tytuł projektu: Ustawa o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska	Data sporządzenia: 10 stycznia 2019 r.
Przedstawiciel wnioskodawcy: senator Marek Pęk	Źródło: wyrok TK
Osoby odpowiedzialne za projekt w Biurze Legislacyjnym: Katarzyna Konieczko, ekspert ds. legislacji, tel. 22 694 9557 Mirosław Reszczyński, legislator, 22 694 9192 Katarzyna Majewska, ekspert ds. OSR, tel. 22 694 9259	Nr druku: 1069

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Trybunał Konstytucyjny (TK) w wyroku z dnia 7 marca 2018 r. (sygn. akt K 2/17) uznał art. 129 ust. 4 ustawy – *Prawo ochrony środowiska* za niezgodny z *Konstytucją RP*.

Przepisy art. 129 ust. 1–2 stanowią, że jeśli w związku z ograniczeniem korzystania z nieruchomości albo z jej części w dotychczasowy sposób lub w sposób zgodny z dotychczasowym przeznaczeniem korzystanie z niej stało się niemożliwe lub istotnie ograniczone, właściciel nieruchomości może żądać wykupienia nieruchomości lub jej części oraz odszkodowania za poniesioną szkodę; szkoda obejmuje również zmniejszenie wartości nieruchomości.

W myśl art. 129 ust. 4 ww. ustawy z roszczeniem można wystąpić w okresie 2 lat od dnia wejścia w życie rozporządzenia lub aktu prawa miejscowego powodującego ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości. Przekroczenie terminu skutkuje wygaśnięciem przysługujących roszczeń.

TK uznał powyższy termin za zbyt krótki i ograniczający realną możliwość dochodzenia roszczeń, a tym samym naruszający prawo własności i inne prawa majątkowe poprzez odjęcie uprawnionym roszczeń o wykup lub odszkodowanie w następstwie ograniczenia sposobu korzystania z nieruchomości.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Projektowane rozwiązanie polega na wydłużeniu terminu na wystąpienie z roszczeniem o wykupienie nieruchomości lub jej części bądź o odszkodowanie za poniesioną szkodę w przypadku ograniczenia sposobu korzystania z nieruchomości w związku z ochroną środowiska z 2 do 5 lat. Wydłużony termin będzie miał zastosowanie do roszczeń, które nie wygasły przed dniem wejścia w życie projektowanej ustawy. W przypadku gdy dotychczasowy – 2-letni – termin upłynął przed dniem wejścia w życie projektowanej ustawy, osoba uprawniona będzie mogła wystąpić z roszczeniem w okresie 3 lat od dnia jej wejścia w życie.

Oczekiwany efekt projektowanej regulacji będzie poprawa realnej możliwości dochodzenia roszczeń przez osoby uprawnione.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Ze względu na duże zróżnicowanie instytucji prawnych występujących w różnych systemach odstąpiono od dokonania porównania międzynarodowego.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Uprawnieni do roszczeń o wykupienie nieruchomości lub jej części bądź o odszkodowanie za poniesioną szkodę w przypadku ograniczenia sposobu korzystania z nieruchomości w związku z ochroną środowiska	Brak danych	–	Poprawa realnej możliwości dochodzenia roszczeń; lepsza ochrona prawa własności i innych praw majątkowych.
Skarb Państwa i jednostki samorządu terytorialnego	Skarb Państwa reprezentowany przez wojewodów; 16 województw, 314 powiatów i 2 477 gmin (stan na 01.01.2019)	Baza JST, MSWiA	Uwzględnianie roszczeń o wykupienie nieruchomości lub jej części bądź o odszkodowanie za poniesioną szkodę w przypadku ograniczenia sposobu korzystania z nieruchomości w związku z ochroną środowiska w dłuższym terminie (5 lat).

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny bieżące)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)
Dochody ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wydatki ogółem	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Budżet państwa	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
JST	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Saldo ogółem	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Budżet państwa	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
JST	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.

Źródła finansowania:

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń

Projektowana regulacja będzie miała **wpływ na wzrost wydatków sektora finansów publicznych** – w zakresie budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Zgodnie bowiem z art. 134 ustawy – *Prawo ochrony środowiska* obowiązany do wypłaty odszkodowania lub wykupu nieruchomości są właściwa jednostka samorządu terytorialnego – jeżeli ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości nastąpiło w wyniku uchwalenia aktu prawa miejscowego przez organ samorządu terytorialnego, bądź reprezentowany przez wojewodę Skarb Państwa – jeżeli ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości nastąpiło w wyniku wydania rozporządzenia Rady Ministrów, właściwego ministra albo wojewody.

W związku z wydłużeniem terminu na wystąpienie z roszczeniem o wykupienie nieruchomości lub jej części bądź o odszkodowanie za poniesioną szkodę w przypadku ograniczenia sposobu korzystania z nieruchomości w związku z ochroną środowiska, można przypuszczać, że nastąpi **wzrost liczby zgłaszanych roszczeń, a w konsekwencji również wzrost liczby wykupowanych nieruchomości oraz wypłacanych odszkodowań.**

Na wzrost liczby zgłaszanych roszczeń będzie miał również wpływ proponowany w art. 2 projektowanej ustawy przepis przejściowy, zgodnie z którym w przypadku, gdy dotychczasowy – 2-letni – termin upłynął przed dniem wejścia w życie projektowanej ustawy, osoba uprawniona będzie mogła wystąpić z roszczeniem w okresie 3 lat od dnia jej wejścia w życie.

Z uwagi na brak odpowiednich statystyk oszacowanie skutków finansowych projektowanego rozwiązania w ujęciu pieniężnym i ilościowym na obecnym etapie prac legislacyjnych nie jest możliwe. W celu oszacowania skutków konieczne byłoby wystąpienie do jednostek samorządu terytorialnego o informacje na temat kształtowania się w przeszłości zobowiązań finansowych z tego tytułu oraz skali roszczeń zgłoszonych, ale nieuwzględnionych z uwagi na upływ terminu.

Ponadto należy mieć na uwadze, iż w myśl przepisów ustawy ustalenie wysokości odszkodowania oraz ceny wykupu nieruchomości następuje po uzyskaniu opinii rzeczoznawcy majątkowego, określającej wartość nieruchomości, a więc wartość wykupowanych nieruchomości oraz wysokość wypłacanych odszkodowań są bardzo zróżnicowane, co również może mieć wpływ na trudności w oszacowaniu skutków projektowanego rozwiązania.

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki							
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)	
W ujęciu pieniężnym (w mln zł,	duże przedsiębiorstwa	-	-	-	-	-	-	-	
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	-	-	-	-	-	-	-	

ceny stałe z 2018 r.)	rodzina, obywatele, gospodarstwa domowe	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
W ujęciu niepieniężnym	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Projektowana regulacja w związku z wydłużeniem terminu na wystąpienie z roszczeniem o wykupienie nieruchomości lub jej części bądź o odszkodowanie za poniesioną szkodę w przypadku ograniczenia sposobu korzystania z nieruchomości w związku z ochroną środowiska z 2 do 5 lat poprawi realną możliwość dochodzenia roszczeń przez osoby uprawnione oraz polepszy ochronę prawa własności i innych praw majątkowych tej grupy obywateli.						
8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu								
☒ nie dotyczy								
9. Wpływ na rynek pracy								
Nie dotyczy.								
10. Wpływ na pozostałe obszary								
Omówienie wpływu		Nie dotyczy.						
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego								
Przepisy projektu będą miały zastosowanie od dnia jego wejścia w życie.								
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?								
Nie przewidziano.								
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)								
Brak.								

.....

Tłoczono z polecenia Marszałka Senatu

.....